

РОЗДІЛ 8. ТРАНСПОРТ

8.1. Загальні положення

- 8.1.1. Перевозити людей треба транспортом, спеціально призначеним для такої мети - залізничним, автомобільним, водним, повітряним. тощо.
- 8.1.2. Студентам та співробітникам університету під час практики заборонено користуватися випадковим транспортом.
- 8.1.3. Посадові особи, відповідальні за експлуатацію транспортних засобів, зобов'язані випускати їх на лінію відповідно до вимог „Правил дорожнього руху”.
- 8.1.4. Під час відправлення водія у далекий рейс, тривалість якого перевищує робочу зміну, в шляховому листі повинні бути зазначені режим роботи (руху) і пункти відпочинку водія. У складних погодних і дорожніх умовах водію, скерованому в рейс, необхідно видавати маршрутну карту руху, в якій зазначають особливості шляху і заходи безпеки.
- 8.1.5. Технічний стан транспортних засобів повинен забезпечувати надійну роботу і відповідати правилам технічної експлуатації. Випуск на лінію несправних транспортних засобів заборонений.
- 8.1.6. Відповідно до „Інструкції з безпечного перевезення людей вахтовим транспортом”. перевозити людей, зазвичай, необхідно автобусами. Як виняток, дозволено їхнє перевезення у кузовах вантажних бортових автомашин і гусеничних тягачів, транспортерів, а також на транспортних причепах, спеціально переобладнаними для цієї мети (вахтовим транспортом).
- 8.1.7. Заборонено перевозити людей поза кабіною і обладнаних кузовів, а також на бортах причепа вахтового транспорту.
- 8.1.8. До водіння механічного транспорту допускають осіб, які мають посвідчення на право керування відповідним видом транспорту.
- 8.1.9. У випадку скерування двох і більше транспортних засобів в один пункт з числа водіїв повинен бути призначений старший, вказівки якого обов'язкові для усіх інших водіїв колони (групи).
- 8.1.10. За дотримання правил безпеки і правил перевезення людей відповідає водій.
- 8.1.11. Заборонено під час стоянки відпочивати або спати в кабіні або критому кузові автомобіля (гусеничного транспорту), коли працює двигун.

- 8.1.12. Заборонено рух по насипу, якщо відстань від коліс автомобіля, трактора до його краю менше 1 м.
- 8.1.13. Вибухові, радіоактивні, сильнодіючі отруйні, легкозаймисті та інші небезпечні матеріали дозволено перевозити тільки з дотриманням спеціальних правил та інструкцій.

8.2. *Залізничний транспорт*

- 8.2.1. Під час поїздки залізницею перебувати біля відкритих дверей вагонів, на підніжках і на перехідних майданчиках, висовуватися з вікон вагонів заборонено.
- 8.2.2. Заборонено виходити з вагонів до повної зупинки поїзда, а також сідати в поїзд під час руху.
- 8.2.3. Заборонено ходити залізничними коліями, переходити (перебігати) їх перед поїздом, що наближається.

8.3. *Автомобільний транспорт*

- 8.3.1. В експедиційних роботах та перевезенні людей можна використовувати лише технічно справний автотранспорт, спеціально обладнаний для перевезення людей.
- 8.3.2. До керування автомашиною для перевезення людей допускають водіїв першого або другого класів, водіїв третього класу - за наявності у них стажу не менше трьох років і зі спеціального дозволу начальника експедиції.
- 8.3.2. У гірських та пустельних районах використовують тільки автотранспорт з передніми ведучими колесами.
- 8.3.3. Коли автомобіль рухається, заборонено: залишати борти відкритими; стояти на підніжках; сідати чи зіскакувати під час руху; сидіти на бортах чи стояти в кузові, здійснювати посадку (висадку) пасажирів з лівого боку автомобіля.
- 8.3.4. Розміщення людей в автотранспорті повинно забезпечувати максимальні зручності. Кількість людей, яких перевозять, не повинна перевищувати:
- для автомобіля вантажністю 1,5 - 2,0т - 16 осіб;
 - для автомобіля вантажністю 2,5 - 3,0т - 20 осіб;
 - для автомобіля вантажністю 5т і більше - 30 осіб.
- 8.3.5. Швидкість руху автотранспорту під час перевезення людей не повинна перевищувати 50 км/год, а дорогами невідомого профілю - 20-30 км/год, по бездоріжжю - до 10 км/год.

- 8.3.6. Між водієм і людьми, що знаходяться у кузові автомобіля, повинна бути надійна сигналізація.
- 8.3.7. Щоб не допустити порушення правил безпеки, під час перевезення людей автотранспортом призначають керівника, який узгоджує свої дії з водієм. Його прізвище вписують у дорожний лист.
- 8.3.8. У польових умовах перед виїздом на маршрут автотранспорт забезпечують 1,5-разовим запасом палива та мастильних матеріалів.
- 8.3.9. Начальник загону, в розпорядженні якого є автомобіль, повинен через кожні 800 км проходження автомашини виділяти один день для технічного огляду (ПТО №1), а через кожні 4 000 км проходження - два дні техогляду (ПТО №2). Не можна експлуатувати автомобіль з дефектами технічного стану.
- 8.3.10. Під час перевезення палива та мастильних матеріалів бензобаки (бочки) повинні бути прикріплені до бортів автомобіля металевими вистібами із замком, а затички (чіпи) бензобаків (бочок) щільно замкнені.
- 8.3.11. У бортових автомашин і цистерн, призначених для перевезення легкозаймистих і вогне-небезпечних вантажів, випускна труба глушника повинна бути виведена направо під радіатор за ходом з нахилом випускного отвору вниз і обладнана іскрогасником. Зазначені автотранспортні засоби повинні бути споряджені двома вогнегасниками.
- 8.3.12. Курити в кабіні та в кузові автомобіля заборонено.
- 8.3.13. Автомобіль повинен бути забезпечений вогнегасником та іншими засобами для гасіння пожежі.
- 8.3.14. Під час переправи автомашини поромом, у вузьких гірських ущелинах, на роз'їздах, на стрімких спусках у дощову погоду та ожеледь у машині залишається тільки водій.
- 8.3.15. Під час руху автомашин в ожеледь дорогами з великими підйомами і частими поворотами необхідно застосовувати ланцюги та інші засоби проти ковзання.
- 8.3.16. Всі автомашини повинні бути укомплектовані упорами під колеса (підкладами) в кількості не менше двох, а автомобілі, що працюють у гірських умовах, додатково козелками і пристосуваннями для жорсткого зчеплення під час буксирування.

8.4. Водний транспорт

- 8.4.1. Кожен човен, катер, пліт повинні бути укомплектовані засобами для гасіння пожеж та рятування на воді (круги, пояси, нагрудники тощо за кількістю людей).

- 8.4.2. Керувати катерами, моторними і парусними човнами можна лише особам, які мають відповідні документи на право водіння та досвід.
- 8.4.3. У туманну погоду, снігопад, льодохід, вітер понад шість балів, у нічний час водними шляхами користуватися заборонено. Не можна ночувати на плотах і човнах.
- 8.4.4. Веслові човни повинні бути стійкими і не протікати.
- 8.4.5. Заборонено використання підвісних лодочних двигунів збільшеної потужності, що не відповідає вантажопідйомності і остійності човна. Підвісні двигуни необхідно додатково закріплювати до човнів страхувальними канатами.
- 8.4.6. На моторних човнах повинні бути в запасі справні гребні весла.
- 8.4.7. Для закладання можливих пробоїн і тріщин на човнах повинні бути необхідні матеріали.
- 8.4.8. Надувні гумові секційні човни використовують тільки в водоймищах і ріках із спокійною течією. Їх комплектують необхідним реманентом (весла, помпа, рятувальні круги, матеріали для ремонту).
- 8.4.10. Усі плавзасоби повинні бути забезпечені індивідуальними рятувальними жилетами, поясами або нагрудниками за кількістю посадкових місць. Під час плавання рятувальні засоби повинні бути розміщені на помітному і легко доступному місці. Заборонено закладати їх вантажем. Під час подолання небезпечних ділянок (пороги, переكاتи тощо) рятувальні засоби повинні бути вдягнені на людей.
- 8.4.11. Заборонено:
- нахилятися через борт;
 - перевантажувати судна, човни, плоти;
 - курити на плавзасобах за наявності на них горючих і вибухових матеріалів;
 - купатися з бортів човнів і катерів під час їхнього руху;
 - перебувати в аварійному човні, причаленому до катера, під час його руху;
 - під час руху човна, плота стояти (за винятком випадків пересування за допомогою жердин);
 - пересуватися без необхідності та робити стрімкі рухи;
 - сидіти, звисивши ноги за борт, пересідати з одного човна в інший (крім аварійних ситуацій);
 - підпливати на човнах до барж, бакенів.;

- плавати у безпосередній близькості від берегів з навислими краями;
- підпливати на човнах і плотах до барж, бакенів, перетягнутих через ріку тросів за течією.

8.4.12. Під час пересування ріками в особливо небезпечних місцях (перекати, швидкопливи тощо) човни і плоти треба спускати на мотузках без пасажирів і вантажів. Невеликі човни в районі лісових заломів і порогів необхідно перетягувати берегом.

8.4.13. Під час пересування на моторних човнах заборонено робити стрімкі повороти. Під час появи хвиль човен необхідно спрямувати носом до хвилі і зменшити швидкість. Під час подолання порогуватих ділянок підвісний двигун треба вимкнути і підняти над водою.

8.4.14. Розміщення вантажів та людей в човні повинно бути симетричним до поздовжньої осі човна, рівномірне, щоб човен не міг перекинутися.

8.5. *Гужовий та верховий транспорт*

8.5.1. Для роботи в геологічних організаціях треба використовувати, якщо можливо, тварин місцевої породи.

8.5.2. Орендувати тварин для використання у польових роботах можна тільки після попереднього огляду тварин ветеринарним лікарем або за наявності на кожну тварину ветеринарного свідоцтва.

8.5.3. Наймаючи коней, треба переконатися, об'їхавши коло, що вони витривалі та нелякливі.

8.5.4. Заборонено впрягати випадкових та ненавчених коней (тварин).

8.5.5. Категорично заборонено сідати на коней в отрикованих черевиках, а також використовувати в горах коней без підхвістників і нагрудників.

8.5.6. Керування кіньми в запрягу треба доручати досвідченим візникам. Заборонено запрягати в повози необ'їзджених коней. Оленячими і собачими запрягами повинні керувати досвідчені каюри.

8.5.7. Якщо ширина в'юків утруднює рух (у місцях притискання, на вузьких гірських і лісових стежках тощо), треба організувати перенесення вантажу в руках.

8.5.8. Заборонено прив'язувати транспортних тварин одну до одної під час проведення їх вузькими гірськими стежками, нестійкими мостами, болотами і старими гатями, під час переправляння через ріки.

8.5.9. Завантажувати коня паками треба рівномірно, розподіляючи вантаж по обидва боки і надійно закріплюючи його. Вага вантажу не повинна перевищувати для середнього коня 75

кг, а якщо ґрунтові умови складні (болото, торф, пісок тощо) - 60 кг. Їхати на коні поверх вантажу заборонено.

- 8.5.11. Сідати на коня треба завжди зліва. Підходити до тварин ззаду не рекомендують. Під час їзди верхи необхідно оберігати ноги від ударів об можливі зустрічні перешкоди (камені, стовбури дерев тощо); під час зустрічі з автотранспортом, на переправах через ріки вбхід і по тимчасових мостах ноги необхідно звільнити від стремен.
- 8.5.12. Під час переміщення гужового транспорту в гірській місцевості (бездоріжжя, стрімкі підйоми та спуски, висячі мости та інш.), на переправах вбхід, несправними мостами тощо необхідно сходити з воза і провадити коней (коня) за упряж.
- 8.5.13. На важкій і незнайомій дорозі не треба підганяти коней, треба давати їм деяку свободу у виборі шляху.
- 8.5.14. Їздити верхи на нав'ючених тваринах заборонено. Під час їзди на повозах і нартах одяг повинен бути підібраний так, щоб усунути можливість захоплення його колесами, попадання під полози.
- 8.5.16. Повози повинні бути споряджені пристроями для гальмування на спусках та справну упряж у повному комплекті.
- 8.5.17. Використовуючи гужовий транспорт, не можна перевантажувати вози (сани).
- 8.5.18. Експедиція, у якій є транспортні тварини, повинна бути забезпечена ветаптечкою.

8.6. Водні переправи

- 8.6.1. Відповідальність за дотримання правил безпеки учасниками переправи лежить на керівникові (старшому) групи, що переправляється, який зобов'язаний приділяти особливу увагу особам, що не вміють плавати.
- 8.6.2. Всі, що переправляються, до посадки на плавзасоби зобов'язані одягнути індивідуальні рятувальні засоби (жилети або пояси).
- 8.6.3. Під час переправ через гірські ріки керувати лодками за допомогою жердин заборонено.
- 8.6.4. Переправлятися вбхід, на човнах, плотах та іншими засобами в усіх випадках і особливо в незнайомих місцях необхідно тільки після старанного підготування, що охоплює:
- вибір і вивчення місця переправи;
 - опрацювання плану переправи;
 - перевіряння переправних, охоронних і рятувальних засобів.

- 8.6.5. Всі учасники переправи повинні бути детально ознайомлені з планом переправи і заходами безпеки під час її проведення.
- 8.6.6. Заборонені переправи:
- із використанням несправних або ненадійних переправних засобів і в умовах, що не гарантують безпеки;
 - через водні перешкоди будь-якої ширини і під час дощу, снігу, туману, льодоходу, шуги, сильного вітру, великої хвилі, а переправи вбхід, крім того, і у повені.
- 8.6.7. Одноразові і короткочасні переправи необхідно здійснювати тільки в денний час.
- 8.6.8. Для переправ вбхід необхідно вибирати наймїлкіші місця на ділянках з твердим дном.
- 8.6.9. Брїд необхідно позначати тичками з обох боків за 1,5-3,0 м від осі наміченої смуги переходу. Перевїрена ширина смуги броду повинна бути не меншою від 3 м. Окремї глибокі місця, корчі та інші перешкоди, розташовані на трасї броду або в безпосередній близькості від неї, необхідно позначити.
- 8.6.10. Переправи вбхід дозволені тільки за умови страхування з берегу. Для цього на березї повинні бути охоронні засоби.
- 8.6.11. Заборонені переправи через рїки вбхід:
- по плавнику, крижинах, що пливають, каменях, що виступають із води тощо;
 - по заламах і повалених деревах без жердин і охоронних мотузок;
 - без взуття і жердин.
- 8.6.12. Переходити рїку необхідно з деяким відхиленням вгору за течїєю. Під час переходу рїчок вбхід з наплечником ремені останнього повинні бути послаблені. Переправлятися через гїрські рїчки треба в ранкову пору, коли рївень води найменший.
- 8.6.13. Переправи вбхід пїшки за температури менше 12⁰С можна дозволити тільки за невеликої ширини рїчки.
- 8.6.14. Глибина броду під час пїшої переправи не повинна перевищувати 0,7 м для швидкості течїї до 1 м/сек, 0,5 м для швидкості течїї 2-3 м/сек. Заборонено переходити рїчки на великих глибинах або великих швидкостях течїї, а також рїки, що несуть велику гальку (рїні) і валуни.
- 8.6.15. Глибина броду для коней з в'юком не повинна перевищувати 0,4 м за умови швидкості течїї рїки 3-4 м/сек і 0,6 м для швидкості течїї 1,5-2,0 м/сек; для оленів - 0,7 м за умови швидкості течїї рїки до 1 м/сек і 0,5 м - до 2 м/сек. Глибина броду під час переправи вер-

- хи не повинна перевищувати 1,3 м для швидкості течії до 2,0 м/сек і 0,8 м - за умови швидкості течії 3-4 м/сек.
- 8.6.16. Під час переправ верхи треба давати коню деяку свободу у виборі дороги в межах смуги броду. Під час групового подолання броду верхи через швидковіддя сильніших коней необхідно пускати трохи вище за течією.
- 8.6.17. Переправи вбхід на повозах, автомобілях і тракторах дозволені тільки на ділянках з твердим і рівним дном.
- 8.6.18. Гранична глибина броду для швидкості течії ріки 1,5-2,0 м/сек не повинна перевищувати 0,3-0,4 м для автомашин і 0,8-1,0 м для тракторів і гусеничних тягачів. Для повозів гранично допустима глибина броду не повинна перевищувати $\frac{1}{2}$ діаметра колеса. Під час переправ на автомобілях не можна допускати попадання води у розподільник запалювання; у випадку необхідності ремінь вентилятора необхідно зняти.
- 8.6.19. Ухили спусків до броду і виїздів не повинні перевищувати для автомашин 100, для тракторів - 150. Коли неможливо дотримуватися цих вимог, місця з'їздів і виїздів повинні бути відповідним чином облаштовані.
- 8.6.20. Заборонено їхати близько від краю берегового урвища, підїздаючи до місця броду і після його подолання.
- 8.6.21. Долати бхід на автомашинах і тракторах треба на невеликій швидкості, без перемикання передач і зупинок.
- 8.6.22. Переправляючи автомобілі і вози на поромі, треба рівномірно завантажувати пором.
- 8.6.23. Під час переправи на поромі тварини повинні бути прив'язані до бар'єра.
- 8.6.24. Не можна провадити навісні переправи через ущелини і гірські ріки, а також переправи через ріки на саморобних плавзасобах.

8.7. *Вантажно-розвантажувальні роботи*

- 8.7.1. Перед початком вантажно-розвантажувальних робіт повинна бути призначена особа, яка повністю відповідає за їхнє проведення.
- 8.7.2. Заборонено знаходитися на розвантажувальній площадці особам, які не мають безпосереднього відношення до вантажно-розвантажувальних робіт.

- 8.7.3. Під час перенесення вантажів в руках по горизонтальній поверхні, гранична норма кожного робітника не повинна перевищувати:
- 10 кг - для підлітків жіночої статі від 16 до 18 років;
 - 16 кг - для підлітків чоловічої статі від 16 до 18 років;
 - 20 кг - для жінок, старших 18 р.
 - 50 кг - для чоловіків, старших 18 р.
- 8.7.4. Під час перенесення вантажів у маршруті припустиме навантаження для чоловіків не більше 25 кг, для жінок не більше 15 кг, у високогірних районах відповідно не більше 16 і 10 кг.
- 8.7.5. Під час використання похилів необхідно дотримуватися таких умов:
- кут нахилу встановлених похилів повинен бути не більше 30^0 ;
 - відстань між похилами повинна бути такою, щоб труби чи колоди виступали за них не більше, ніж на 1 м;
 - у похилах повинен бути передбачений пристрій для запобігання зворотного скочування труб або колод;
 - маса вантажу великої довжини, який переміщують по похилах руками, не повинна перевищувати 500 кг;
 - працівники не повинні знаходитися між похилами.
- 8.7.6. Похилими трапами та сходами можна піднімати вантаж масою до 50 кг на висоту не більше 3 м по вертикалі. Переносити вантажі по драбинах заборонено.
- 8.7.8. Заборонено переносити вручну кислоти, луги в скляному посуді.
- 8.7.9. Заборонено перебувати на вантажно-розвантажувальному майданчику особам, які не виконують роботи.